

Stockholm den 10 september 2025

R-2025/1362

Till Justitiedepartementet

Ju2023/02583

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 10 juni 2025 beretts tillfälle att yttra sig över Transportstyrelsens framställan om ändring i luftfartslagen, lag om inskrivning av rätt till luftfartyg, m.m.

Bakgrund

Regeringen antog handlingsplan för den svenska sjöfartsnäringen den 17 januari 2013, i syfte att främja den svenska sjöfartsnäringens konkurrenskraft. Av handlingsplanen framgår att det finns ett behov av att förenkla vissa bestämmelser i anslutning till fartygsregistret, vilket resulterade i promemorian Regelförenklingar för sjöfarten. Därefter har regeringen beslutat om proposition 2016/17:205, som innebar att vissa av förslagen i promemorian ledde till lagändringar den 1 februari 2018. Den 1 februari 2018 trädde även en rad förordningsändringar i kraft.

För att effektivisera verksamheten i den riktning som promemorian tar upp har Transportstyrelsen tagit fram ett nytt fartygsregister med tillhörande ärendehanteringssystem. Även ett nytt inskrivningsregister för luftfartyg, med tillhörande ärendehanteringssystem, har tagits i drift. Det är samma ärendehanteringssystem som används till de båda registren och tanken är att systemen så långt som det är möjligt ska likna varandra. Anledningen till att ett nytt inskrivningsregister togs fram var dels på grund av att det system som användes för

inskrivning av luftfartyg behövde ersättas av tekniska skäl, dels eftersom inskrivning av skepp och luftfartyg i många avseenden liknar varandra.

Under arbetets gång med att ta fram de nya registren har Transportstyrelsen uppmärksammat behov av lag- och förordningsändringar. Det är enligt Transportstyrelsen mestadels fråga om bestämmelser som förhindrar tilltänkta effektiviseringsåtgärder. Ett exempel är införande av e-hantering av ärenden.

Hantering av fartyg i fartygsregistret och luftfartyg i luftfartygsregistret samt inskrivningsregistret för luftfartyg är i stor del överensstämmande. Eftersom det är samma myndighet som hanterar dessa tre register anser Transportstyrelsen att även regelverken för dessa register bör stämma överens i så stor utsträckning som möjligt. Vissa av de förslag som tas upp i denna framställan finns även föreslagna för fartygsregistret. Det finns även förslag i Transportstyrelsen framställan som är hämtade från det regelverk som styr hanteringen av fartygsregistret, för att på så sätt, enligt Transportstyrelsen, även möjliggöra de fördelar som finns i den lagstiftningen för luftfartygsregistret och inskrivningsregistret för luftfartyg.

Enligt Transportstyrelsen innebär några av de förändringar som föreslås att regleringen gällande luftfartygsregistret, inskrivningsregistret för luftfartyg och fartygsregistret i än större omfattning blir liknande.

Synpunkter

Advokatsamfundet lämnar följande synpunkter på Transportstyrelsens framställan.

Elektronisk hantering

Advokatsamfundet välkomnar de förslag som presenteras i Transportstyrelsens framställan avseende tydliggörande avseende elektroniska akter och möjligheten till elektroniska ansökningar.

En ökad elektronisk hantering ligger i linje med samhällsutvecklingen och bör innebära större tidsvinning för berörda intressenter vid förfrågningar om utfående av handlingar i akterna. Advokatsamfundet ser positivt på att det fortsatt lämnas möjlighet att lämna in ansökningar och anmälningar i pappersform, särskilt för att underlätta för utländska sökanden.

Dagbok, bevis och registerutdrag

Advokatsamfundet har ingen erinran mot de förslag som presenteras i Transportstyrelsens framställan avseende borttagande av underskriftskrav på dagbok och krav på dagboksnummer på handlingarna, samt avseende borttagande av underskriftskrav på bevis och registerutdrag. Detta förutsätter dock att det är säkerställt att den loggning som sker i Transportstyrelsens system vid handläggningen, avseende bl.a. vem som fattat beslut, stämmer överens med det namn som sedermera står tryckt på dagboksbladet.

Advokatsamfundet instämmer i Transportstyrelsens förslag angående undantag från borttagande av underskriftskrav avseende hantering av skuldebrev, vilka bör fortsatt hanteras som idag, samt att underskriftskravet avseende tillfälligt upprättade registerupplägg finns kvar. Advokatsamfundet anser dock att undantagen avseende hantering av skuldebrev, samt tillfälligt upprättade registerupplägg, uttryckligen bör anges i 26 § andra stycket i förordningen om inskrivning av rätt till luftfartyg, för att undvika otydlighet i den delen.

Inskrivningsdag

Advokatsamfundet ställer sig tveksamt till förslaget om ändrad tillämpning av inskrivningsdag och att så kallat tankeuppskov tas bort från 43 § tredje stycket lagen om inskrivning av rätt till luftfartyg. Branschens behov av att handläggningen av ett ärende kan ske samma dag och den förutsebarhet som detta skapar väger tungt. Transportstyrelsens behov av flexibilitet, särskilt i händelse av kris- eller krigssituation, bör kunna hanteras på annat vis, exempelvis genom att det i lagen uttryckligen anges att sådana situationer kan innebära att vissa ärenden får prioriteras av Transportstyrelsen framför andra i inskrivningsärenden. Den efterfrågade flexibiliteten får under alla omständigheter inte heller leda till oförutsebarhet eller risk för godtycklighet (avseende bedömningen av hög prioritet) avseende i vilken ordning som ärenden ska hanteras.

Bevis om förvärv

Även Advokatsamfundet finner det anmärkningsvärt att det finns en betydande skillnad i reglerna om förvärvsbevis som ska ges in för införingar av nya luftfartyg i inskrivningsregistret för luftfartyg, jämfört med införing avseende redan registrerat

luftfartyg i luftfartygsregistret. Därför välkomnas Transportstyrelsens förslag av Advokatsamfundet.

Avdelningen för inteckningar

Uppvisande av inteckningshandling

Såsom regleringen av samtycke vid avregistrering av luftfartyg är utformad idag, ser även Advokatsamfundet att det kan uppstå risk för att borgenärsskyddet inte upprätthålls. Advokatsamfundet välkomnar därmed att kravet på att inteckningshandlingen ska ges in för att giltigt samtycke ska föreligga vid avregistrering återinförs.

Införande av uppgifter om sökanden

Advokatsamfundet har ingen erinran mot att förordningen om inskrivning av rätt till luftfartyg ändras så att uppgifter om sökande inte längre ska föras in i avdelningen för inteckningar. På så vis uppnås en överensstämmelse med regleringen i fartygsregisterförordningen avseende de uppgifter som ska föras in i avdelningen för inteckningar.

Förklara inskrivningar förfallna och möjlighet för Transportstyrelsen att självant avregistrera luftfartyg

Förklara inskrivning förfallen

Advokatsamfundet har ingen erinran mot att regleringen kring förklarandet av inskrivningar förfallna ändras på det sätt som Transportstyrelsen föreslagit. Däremot bör bestämmelsen i 47 b § i lagen om ändring i lag (1995:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg förtydligas så att det framgår att den som inkommer med begäran om förnyelse av inskrivning har rätt att inkomma med en ny begäran för det fall begäran inte följer bestämmelsen i 40 a §.

Möjlighet för Transportstyrelsen att självant avregistrera luftfartyg

Advokatsamfundet har ingen erinran mot att Transportstyrelsen ges en möjlighet att självant avregistrera luftfartyg som uppfyller någon av avregistreringsgrunderna i 2 kap. 6 § första stycket 1–5 p. luftfartslagen. Däremot anser Advokatsamfundet att det uttryckligen bör framgå att en sådan möjlighet till avregistrering ska tillämpas restriktivt och endast när det finns tydliga bevis om att luftfartyget ska avregistreras.

Tilläggsinformation och äldre förhållanden

Advokatsamfundet välkomnar en harmonisering av bestämmelserna i förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg gällande tilläggsinformation och äldre förhållanden med motsvarande bestämmelse i fartygsregisterförordningen, med det undantag att begreppet äldre förhållanden i förordningen om inskrivning av rätt till luftfartyg även ska innefatta nyttjanderättshavare.

Utdömande av vite

Transportstyrelsen föreslår att det i stället för inskrivningsmyndigheten ska vara Stockholms tingsrätt som prövar frågan om utdömande av vite. Advokatsamfundet noterar att en sådan ändring skulle leda till en högre belastning på denna domstol, vilken redan stundom är problematiskt, men ställer sig bakom förslaget med hänsyn till Transportstyrelsens motivering om att det är mer lämpligt att det inte är samma myndighet som förelägger vid vite och som sedan även prövar om vitet ska dömas ut.

Övrigt

I övrigt tillstyrker Advokatsamfundet förslagen.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander